

LÓGAR

Zvláštní příloha
čtrnáctideníku
A report

Foto: prap. Daniel HLAVÁČ

Afghánská provincie očekává historicky první český provinční rekonstrukční tým

Vážení čtenáři, výstavba samostatného provinčního rekonstrukčního týmu (PRT) České republiky je dalším milníkem na poli zahraničních misí Armády České republiky. Už se nejedná o čistě armádní záležitost. Celý projekt závisí na úzké spolupráci Ministerstva obrany ČR, které zajistí bezpečnost týmu, a Ministerstva zahraničních věcí ČR, které zajistí rozvojové projekty na pomoc místnímu obyvatelstvu.

Myšlenka PRT je založena na principech humanity a pragmatismu. Tým pomůže obyčejným obyvatelům Afghánistánu v boji s chudobou, nemocemi a hladem. Zároveň tím odstraňuje kořeny konfliktu, který v podobě terorismu a pašování drog ohrožuje i naši společnost. Potenciál PRT není založen na schopnosti ničit techniku a živou sílu protivníka, ale na schopnosti budovat školy, elektrárny, silnice či zavlažovací zařízení.

To neznamená, že vojenská část týmu je méně důležitá. Naopak, bez ní není práce civilních expertů vůbec možná. Na jednoho civilního experta připadají téměř dvě desítky vojáků.

Jejich úkolem je zajistit chod základny, získávat informace, patrolovat a chránit odborníky vyslané Ministerstvem zahraničních věcí ČR.

Z rozhovorů s vojáky v zahraničních misích vím, jak je někdy frustrující vidět, zejména při opakovaném návratu do stejné, válkou postižené země, že věci se s odstupem mnoha měsíců nebo dokonce let vůbec neposunuly dopředu. Příslušníci PRT mají mít v tomto ohledu výhodu: Pokud bude PRT svou práci vykonávat dobře, budou mít pozitivní vývoj přímo před očima a bude v jejich moci ho ovlivnit. Nechci však misi idealizovat. Vojáci i civilisté v týmu musejí být připraveni na nedůvěru, netrpělivost a vysoká očekávání, která ne vždy lze naplnit na sto procent.

Přeji provinčnímu rekonstrukčnímu týmu v provincii Lógar hodně štěstí a slibuji za sebe i za vládu České republiky maximální podporu jeho práci.

Vlasta Parkanová, ministryně obrany ČR

Potraviny, mramor a měď

Připravil: Vladimír MAREK
Foto: archiv

Provincie Lógar je velká zhruba jako Pardubický kraj a má čtyři sta čtyřicet dva tisíce obyvatel

Provincie Lógar je jedna z nejmenších v Afghánistánu, rozlohou 4712,82 kilometrů čtverečních ji lze přirovnat k Pardubickému kraji. Žije v ní přibližně 342 000 obyvatel (odhad z roku 2004). Provincie leží jihovýchodně od Kábulu a stejně jako celý Afghánistán je výrazně geograficky členěna: východní a jižní část je hornatá s převládající nadmořskou výškou mezi 1800 – 4000 m. Západní část provincie je pak tvořena velkou pánví (cca 1900 m/n m.) obklopenou horským terénem s převládající nadmořskou výškou 2000 až 3500 m.

Hlavním městem a správním střediskem provincie je město Pol-e'Alam s přibližně 23 000 obyvatel. Provincie je členěna do sedmi distriktů: Muhammad Agha, Chark, Pol-e'Alam, Baraki Barak, Khoshi, Azra a Kharwar. V čele provincie stojí guvernér jmenovaný prezidentem. V každém distriktu pak působí šura, rada starších, která je demokraticky volena místními obyvateli. Ta komunikuje nejen s provinční administrativou, ale rovněž s představiteli PRT a přímo tlumočí požadavky a představy místního obyvatelstva.

Mezi obyvatelstvem provincie převažují Paštúni, dále podstatná menšina Tádžiků a menšinová Hazarové. Přesto je nejrozšířenějším jazykem tádžické dárí. Provincie patří mezi relativně bohaté části Afghánistánu. Města a největší vesnice jsou elektrifikovány a mají

zavedeny telefonní služby. Hlavním zdrojem obživy a prosperity je zemědělství. Zdejší lidé pěstují zeleninu, ovoce, obilí a dobytek, ačkoli produkty nijak nezpracovávají. Primárním odbytištěm je hlavní město Kábul. Agrární charakter provincie je navíc zdůrazněn praktickou neexistencí průmyslu. Potenciál provincie je však značný. A to nejen díky blízkosti hlavního města, ale především vzhledem k nedávno objeveným velkým zásobám mědi a mramoru. Podle dostupných údajů se zásoby mědi v provincii řadí k deseti největším nalezištím na světě.

V Lógaru se nenachází žádné letiště, pouze v blízkosti hlavního města Pol-e'Alam je zpevněná přistávací plocha pro vrtulníky. Napříč provincií prochází hlavní silnice z Kábulu do provincií Paktíja a Khóšt. Hlavní silnice dosahuje západních standardů, byla postavena z amerických prostředků a je po většinu roku bez problémů sjízdná. Cesta z Pol-e'Alam do Kábulu měří 60 km a trvá přibližně 90 minut.

Většina provincie je hodnocena jako loajální vládě. Celkový přístup místního obyvatelstva k cizincům je povětšinou pozitivní. Bezpečnostní situaci v provincii Lógar lze považovat za zhoršenou, ale stabilnější než v sousedních

oblastech. V Lógaru jsou aktivní buňky Talibanu a HIG (Hizbe Islami Gulbuddína Hekmatjára). V některých distriktech existují oblasti, ve kterých obyvatelstvo podporuje povstalecké síly. Z toho vyplývá jeho negativní, až nepřátelský postoj k cizím jednotkám. Provincie je povstalců využívána především jako základna pro útoky proti Kábulu. V samotné provincii dochází k občasným útokům proti koalici silám a afghánským bezpečnostním složkám, a to především formou léček, útoků pomocí improvizovaných výbušných zařízení (IED) a raketového odstřelování.

V provincii probíhají rozvojové a rekonstrukční projekty financované USA a několik projektů nevládních organizací pokrytých z dalších zdrojů (např. Německo, Kanada). Americké projekty v současné době koordinuje, řídí a financuje PRT Gardez v sousední provincii Paktíja. V Gardezu působí tři civilní experti – zástupce ministerstva zahraničních věcí, ministerstva zemědělství a Americké agentury pro mezinárodní rozvoj (USAID) – a vojenský rozvojový prvek CAT (Civil Advisory Team), obdoba vojenského CIMIC. Zástupce CAT působí i přímo v Lógaru. Realizace většiny projektů je alespoň částečně prováděna afghánskými subjekty, přičemž funguje

jasný postup při výběru kontraktorů a zadávání projektů. Při jejich identifikaci a výběru spolupracuje PRT s guvernerem a zástupci jednotlivých distriktů.

Projekty lze rozdělit do dvou hlavních kategorií: projekty financované prostřednictvím zvláštního fondu velitele PRT (tzv. Commander's Emergency Response Fund – CERP) – obdoba Quick Impact Projects – jedná se o projekty menšího rozsahu s okamžitou viditelností; např. rozhlasová stanice, dívčí škola, místní noviny, program přípravy učitelek, solární systém, dokončení hydroelektrárny, vybavení pro školy, vybavení mešity či vybudování fotbalového a volejbalového hřiště; projekty financované USAID – dlouhodobější a finančně náročnější, například budování cest a komunikací. Dokončen byl komplex pro Afghánskou národní policii v Pol-e'Alam. Největším projektem v Lógaru je nyní přehrada a hydroelektrárna v distriktu Khoshi. Buduje se také nemocnice s kapacitou do tří set lůžek, připravuje se projekt vládní televize, výstavby nových cest a komunikací, atd.

V Lógaru působí několik nevládních organizací. Například CARE, Mezinárodní červený kříž, Lékaři bez hranic. Nejsou však prozatím příliš aktivní a omezují se na menší projekty.

Rekonstrukce horské provincie

Text: Vladimír MAREK
Foto: autor a archiv kontingentů

Čeští vojáci působí v provinčních rekonstrukčních týmech již tři roky

Historie zapojení České republiky do provinčních rekonstrukčních týmů (PRT) spadá do března roku 2005. Tehdy byl jako součást sil ISAF nasazen 1. kontingent Armády České republiky na severovýchodně Afghánistánu v provincii Badakšán. Čtyři desítky českých vojáků zde pod vedením majora Miroslava Vybíhala poskytovaly společně se stejně velkou dánskou jednotkou a zhruba sto třiceti příslušníky německého Bundeswehru ochranu lidem podílejícím se na hospodářské obnově země. Základ kontingentu tvořili vojáci 102. průzkumného praporu z Prostějova.

Badakšán je svou rozlohou velký asi jako Slovensko, žije zde ale jen půl milionu obyvatel. Převážnou část území pokrývají hory Hindúkuše dosahující až sedmi tisíc metrů nadmořské výšky. Pro celé toto území je charakteristická neprostupnost s absencí jakýchkoliv zpevněných cest. Jedna z mála komunikací sem vede horskými soutěskami z více než dvě stě kilometrů vzdáleného Kundusu. Hlavním městem provincie je Fajzabád.

Úkolem kontingentu bylo napomáhat při rekonstrukci provincie Badakšán

a zlepšovat zdejší bezpečnostní prostředí, monitorovat a hodnotit politickou, společenskou a vojenskou situaci. Naši vojáci měli za úkol poskytovat zpravodajské informace veliteli ISAF, podporovat a monitorovat aktivity UNAMA a viditelně demonstrovat přítomnost jednotek ISAF.

Podíleli se především na ochraně a doprovodu vozidel PRT, zabezpečení ochrany základny dislokované poblíž hlavního města provincie Fajzabádu a nedalekého letiště. Měli ale také provádět průzkum a operační činnost v přiděleném prostoru odpovědnosti.

V provincii sice nezuřila gerilová válka, je však vyhlášena pěstováním máku a výrobou opia. „Hned po příjezdu do Afghánistánu se nám stalo, že se naše hlídka dostala v jedné z okolních vesnic do konfliktu s místním obyvatelstvem. Vesničané si mysleli, že tam jsme kvůli jejich makovým polím, a začali vojáky

kamenovat," vzpomínal později na těžké začátky major Vybíhal. „Rozbili sklo u auta a dokonce jednoho vojáka lehce zranili. Velitel hlídky ale zareagoval naprosto správně. Celý případ se nakonec řešil ve spolupráci s místní policií a guvernérem. Později jsme v tomto směru již žádné problémy neměli.“

V říjnu 2005 střídá české vojáky druhý kontingent vedený podplukovníkem Radkem Černým. Opět se jedná o příslušníky 102. průzkumného praporu. Jejich počet je však navýšen na 83 lidí.

Afakta

- Mandát jednotkám ISAF stanovila rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1386.
- Cílem operace ISAF je vytvoření bezpečného a stabilního prostředí, nutného k postupnému vzniku demokratických institucí v Afghánistánu, poskytování pomoci při budování moderních a akceschopných bezpečnostních složek a při rozšiřování jejich vlivu po celém území Afghánistánu.
- Bonnská dohoda byla podepsána 5. 12. 2001 v Bonnu. Na jejím základě došlo ke spuštění procesu rekonstrukce Afghánistánu.
- Vojenská technická dohoda upravuje statut příslušníků ISAF na území Afghánistánu. Byla podepsána 2. 1. 2005 představiteli dočasné afghánské vlády a velením ISAF.
- V provincii Badakšán na severu Afghánistánu se v letech 2005 až 2007 vystříдалo v provinčních rekonstrukčních týmech celkem šest českých kontingentů.
- Český kontingent měl původně na starost pět distriktů a později osm.
- Personální základ jednotlivých kontingentů tvořili především příslušníci 102. průzkumného praporu z Prostějova a 43. výsadkového mechanizovaného praporu z Chrudimi.

Mění se také technika jednotky. Uazy, kritizované pro častou poruchovost, nahrazují nová pancéřovaná vozidla Land Rover 110 TDi. Vojáci v této souvislosti absolvovali jeden z nejnáročnějších přesunů v historii Armády České republiky. Vozidla totiž přepravili těžkým horským terénem po vlastní ose na vzdálenost sedmi set kilometrů z Kábulu do Fajzabádu během pouhých tří dnů.

Hory a náročné klimatické podmínky nedávaly zabrat našim vojákům pouze během tohoto přesunu, ale i při každodenních doprovodech skupin PRT. Deště a voda z tajícího sněhu z hor zaplavovaly místní, výhradně nezpevněné komunikace bahnem především v jarních měsících natolik, že terénní vozidla se v něm bořila až po nápravy. Každou chvíli je bylo nezbytné vyprošťovat pomocí lana. Od března do září 2006 působil ve Fajzabádu třetí kontingent pod velením podplukovníka Tibora Budíka. Průzkumníky z Prostějova v tomto případě doplňovali ještě chemici z Liberce. Od září 2006 do března 2007 pak byl nasazen na severu Afghánistánu čtvrtý kontingent pod velením podplukovníka Petera Saláka.

Nástupem pátého kontingentu pod velením plukovníka gšt. Aleše Opaty dochází hned k několika změnám. Především základ tohoto a následujícího kontingentu tvoří příslušníci 43. výsadkového mechanizovaného praporu z Chrudimi. Mění se i prostor odpovědnosti. Čeští vojáci začali působit v osmi distriktech namísto původních pěti. Nově přidělené oblasti patřily až do tohoto okamžiku do prostoru odpovědnosti

dánské jednotky. Kontingent navázal na projekty, které již byly zahájeny. Konkrétně se jednalo o vybavení škol, zajištění dodávek pitné vody a elektrické energie. Počátkem května 2007 postihla ale právě tento kontingent tragická událost. Konvoj přesunující se v horách zastihla bouře a pro tuto oblast charakteristický přívalový liják. Uvolněná lavina vody, bláta a kamení srazila z cesty do hluboké rokle vojenskou techniku. Jeden z našich vojáků zahynul a druhý byl těžce zraněn.

Poslednímu, šestému kontingentu PRT ve Fajzabádu velel podplukovník Petr Procházka. V provincii Badakšán působil od srpna do prosince 2007. Jeho činnost byla mimo jiné zaměřena na projekty civilně-vojenské spolupráce (CIMIC). Podobně jako u předchozího kontingentu se opět jednalo o rekonstrukční akce, jako například stavby vodních nádrží a s tím spojené zabezpečení dodávek pitné vody, zajištění elektrické energie, vybavení škol a sirotčince potřebným materiálem. Spolupráce s místní samosprávou spolu s projekty rozvoje výrazně napomáhala jednotkám PRT v plnění specifických úkolů. Podpora a pomoc místnímu obyvatelstvu zvyšovaly bezpečnost jednotek působících v prostoru odpovědnosti, posilovaly postavení a důvěryhodnost sil ISAF a přispívaly k trvalé rekonstrukci této oblasti. Projekty byly financovány především z prostředků Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Kromě toho se využívaly i finanční a materiální zdroje z humanitární a charitativní sbírky dárců z České republiky.

Zima nepříjemně lezla pod kabát. Mlha svou hustotou připomínala páru v prádelně. Bylo vidět jen na pár kroků. Právě tolik nám ale zbývalo k závoře základny ve vojenském újezdu Březina, na které se v lednu 2008 téměř tři týdny připravoval kontingent prvního ryze českého provinčního rekonstrukčního týmu pro afghánskou provincii Lógar.

Text: Vladimír MAREK
Foto: Jiří HOKŮV

TRÉNOVALI bezpečnostní incidenty

Nehledě na špatnou viditelnost, jedno bylo zřejmé. Základna před námi byla věrnou kopií podobných zařízení vybudovaných pro potřeby sil ISAF v Afghánistánu. „Nemyslím si, že by byla vojákům zima. Ostatně při intenzitě výcviku na to nemají ani čas,“ usmíval se velitel kontingentu plukovník Ivo Střecha. „Čím tvrdší podmínky máme teď při výcviku, tím snadněji se nám budou překonávat nelehké podmínky afghánské zimy.“ Jako by mu události chtěly dát za pravdu, oznámila tisková kancelář, že mrazy, silné sněžení a laviny v Afghánistánu si v posledních dvou týdnech vyžádaly nejméně sto dvacet mrtvých a desetitisíce uhynulých kusů dobytka. V afghánské provincii Lógar však nebudou naši vojáci bojovat pouze s nepříznivými povětrnostními podmínkami a složitým horským terénem, ale i se zákeřností protivníka. Proto se také základem přípravy staly především bezpečnostní incidenty při přesunech. „Výcvik je specifický také v tom, že nám s ním pomáhají nejen

příslušníci 601. skupiny speciálních sil z Prostějova, ale i Útvaru rychlého nasazení PČR a britského výcvikového týmu BMATT,“ upozorňuje kapitánka Sabina Introvičová, jedna z celé řady žen, které by se společně s dvousetčlenným kontingentem měly přesunout od poloviny února do poloviny března letošního roku na „horkou“ půdu provincie Lógar.

Výcvikovým prostorem projíždí kolona teréňáků. Přesně takoveto mobilní patroly budou za dva měsíce pročesávat afghánskou oblast. Kromě vojáků vyzbrojených velkou palebnou silou je na jednom z automobilů i britský instruktor. Sleduje, jakým způsobem si bojovníci poradí s nastraženými léčkami a jak mezi sebou komunikují. Jeho přítomnost nutí vojáky předávat si rozkazy v angličtině. I to je součástí výcviku. Po návratu do tábora instruktor vyhodnocuje celou akci a upozorňuje na chyby, které je potřeba odstranit. Velitel vozidla pak předává připomínky podřízeným a hledá řešení. Instruktor BMATTu kromě bojových drílů hodnotí i komunikaci velitele patroly

Kontingent provinčního rekonstrukčního týmu doladřoval přípravu, do poloviny března by měl ukončit přesun do Afghánistánu

s operačním centrem a jeho schopnost řešit ohrožení kolony vozidel. Na pozici velitele se přitom vojáci střídají.

„Náš výcvik je zaměřen na drily. Situace musí být natolik zažitá, aby nad ní voják nepřemýšlel. V okamžiku, kdy někde něco bouchne, jedná každý naprosto automaticky,“ říká Sabina Introvičová.

Jádro dvousetčlenného kontingentu tvoří vojáci 102. průzkumného praporu z Prostějova. Právě z nich byly sestaveny dva mobilní pozorovací týmy. Jejich příslušníci učili elitní policisté z Útvaru rychlého nasazení jak chránit civilisty v případě ohrožení. Speciálové z Prostějova se s nimi naopak dělili o zkušenosti z nasazení ve dvou afghánských misích. Ve výcvikovém prostoru necvičí pouze přepravu civilních osob, které mají chránit, ale veškeré situace, se kterými se mohou v Afghánistánu setkat. Budou mít totiž na starost také vyjednávání s místními představiteli a získávání informací potřebných pro jednotlivé projekty spojené s rozvojem provincie. Jejich kolony se dostanou do míst, kam zatím noha spojeneckého vojáka nevzkročila. „Provincie se dělí na distrikty. V čele každého z nich stojí rada starších, tzv. šura. A právě do nich se musíme dostat a zjistit, co vlastně stařešinové potřebují. Teprve na základě jejich požadavku můžeme začít s realizací projektů,“ upozorňuje kapitánka Introvičová.

Součástí kontingentu jsou dále letečtí návodčí, kteří budou mít v případě potřeby za úkol zajistit spojeneckou leteckou podporu. „Naši vojáci jsou standardně prioritně školeni na vedení průzkumu v prostoru operace, při výcviku se nyní tedy musíme zaměřovat na novou taktiku,“ vysvětluje náčelník štábu kontingentu podplukovník Jindřich Starý. „Informace, které máme k dispozici, ukazují, že protivník je zákeřný, napadá ze zálohy. Na to se musíme připravit. V případě nutnosti budeme využívat americké pomoci, a to včetně letecké podpory.“

Do kontingentu jsou dále začleněni pyrotechnici, se kterými se počítá pro

odstraňování případných nástrah a likvidaci výbušnin, zdravotníci, vojenští policisté, skupina oprav a především dva týmy CIMIC. Jejich role v provinčním rekonstrukčním týmu (PRT) při přípravě projektů je velice významná.

Samostatnou kapitolu pak představuje logistické zabezpečení. Národní podpůrný prvek by měl sídlit v Bagramu. Odtud bude zajišťovat zásobování českých vojáků potřebným materiálem. Do Lógaru odlétají i tři kuchaři. Na základně budou vařit společně s Američany. „Tajně doufáme, že se nám podaří ty hamburgery a hranolky alespoň částečně odbourat a nahradit českými jídly,“ usmívá se Sabina Introvičová.

Kontingent bude vybaven standardní výzbrojí, která je zavedena v naší armádě. Kromě toho bude mít ale i obměně landrovery a toyoty. Díky americké pomoci dostane také dvacet obrněných terénních vozidel humvee. Ta jsou již připravena v Afghánistánu. Naši řidiči prošli výcvikem na nich v sousedním Německu, který bude po přesunu kontingentu do Lógaru pokračovat. Na tato vozidla se navíc montují naše granátomety a kulometry. S lafetací výzbroje pomáhají vojákům na základně Bagram odborníci z Vojenského opravárenského podniku Šternberk. Obrana základny by navíc měla být posílena bojovými vozidly pěchoty. „Používáme standardní výstroj, která je zavedena v Armádě České republiky. Přesto jsme nakoupili některé součástky a komponenty, jež se osvědčily příslušníkům 601. skupiny speciálních sil. Jedná se například o nosiče pancéřových plátů 2006,“ vysvětluje podplukovník Starý. S přemístěním kontingentu do Afghánistánu by měla pomoci americká strana. Zatímco lidé budou přepraveni do Bagramu, velkokapacitní letouny s vojenskou technikou přistanou na kábulském letišti. Odtud se budou přesunovat na základnu již po vlastní ose.

Ve Vyškově absolvovala přípravu i civilní část provinčního rekonstrukčního týmu. „Jsou to lidé, kteří se většinou nesetkali s válkou. Poskytli jsme

jim informace týkající se bezpečného pohybu v prostoru konfliktu. Absolvovali přednášky o výbušninách, humanitárním právu, o tom, jakým způsobem vyjednávat s místním obyvatelstvem,“ říká kapitánka Introvičová. „Určitou dobu strávili i u nás na základně. Vyzkoušeli si nošení přileb a ochranných vest, přepravu v terénních automobilech, ale hlavně se učili, jak se mají chovat v případě napadení, jak se co nejrychleji a nejučelněji kryt. Smyslem tohoto výcviku bylo, abychom se lépe vzájemně poznali.“

Přítomnost civilní části PRT na vojenské základně s sebou přináší ještě jeden aspekt, se kterým se čeští vojáci doposud nesetkali. Provinční rekonstrukční tým má totiž dvojí vedení, civilní a vojenské. Pokud dojde k ohrožení, velitel kontingentu nevelí civilní části, ale dává pouze doporučení. „Vyrovnávám se s tím už asi dva měsíce. Je to pro nás něco nezvyklého. Jsem připraven spolupracovat se svým civilním kolegou tak, abychom společnými silami úkol splnili. Věřím, že situace se doladí až na místě. Něco podobného není možné řešit nějakými nařízeními a instrukcemi na dálku. Odpovídám za bezpečnost všech lidí, věřím tomu, že to tak pochopí i můj civilní partner,“ louchil se s námi plukovník Ivo Střecha.

Jak fungují?

Text: Vladimír MAREK
Foto: autor a archiv

V jednatřiceti afghánských provinciích působí dvacet pět provinčních rekonstrukčních týmů

První provinční rekonstrukční tým vznikl v roce 2002 v provincii Paktija. Náplň jeho práce stanovilo několik aliančních dokumentů. Šlo především o sjednocení doposud roztržité humanitární a rozvojové pomoci, která měla po pádu Talibanu začít proudit do Afghánistánu ze zahraničí. Jednotlivé týmy jsou součástí mise ISAF.

Jejich hlavním úkolem je podpora ústřední vlády v provinciích a pomoc při zajišťování bezpečného prostředí pro rekonstrukci země. Konkrétně se věnují koordinaci v oblasti rozvojových a humanitárních programů. Spolupracují s místní administrativou, s mezinárodními nevládními organizacemi a dalšími aktéry v procesu rekonstrukce země. Monitorují reformu bezpečnostního sektoru, podporují či přímo provádějí výcvik Afghánské národní armády a policie, pomáhají při reformě, rozvoji a posilování civilní administrativy. Provinční rekonstrukční týmy působí v posledních letech i mimo hlavní město Kábul. Cestu k tomuto rozšíření otevřela rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1510/2003 z 13. října 2003.

Každý provinčně-rekonstrukční tým se skládá z civilní a vojenské části. Početně menší civilní složka (pět až deset osob) se věnuje rekonstrukčním projektům. Tvoří ji převážně experti relevantních ministerstev a rozvojových agentur. Do první skupiny patří stálí

odborníci (s dobou vyslání na šest a více měsíců), kteří mají na starost pravidelný kontakt s ústředím a českým velvyslanectvím v Kábulu. K náplni jejich práce patří identifikace projektů, doporučení k výběru, dohled nad realizací, kontakt s místní správou a příspěvek k budování kapacit. Do této kategorie spadají i policejní odborníci. Dále to jsou ad hoc experti (s dobou vyslání na dva až tři měsíce). Ti mají za úkol řešit konkrétní, specifické projekty.

Vojenská složka PRT je mnohem početnější. Zajišťuje bezpečnost všech členů týmu, jejich dopravu a komunikaci s ISAF. Ačkoliv se bezpečnostní situace v různých částech Afghánistánu liší, obecně se dá říci, že zůstává napjatá, proto je vojenská ochrana naprostou nezbytností. V praxi to znamená, že provinční rekonstrukční týmy jsou jakousi dvouhlavou strukturou. Civilní a vojenská část si jsou rovnocenné. Pouze v případě bezpečnosti se civilní část podřizuje doporučením velitele vojenského kontingentu. Základem úspěchu je těsná koordinace obou složek.

V současné době pokrývá třicet jednu provincií Afghánistánu celkem dvacet pět provinčních rekonstrukčních týmů. Nejvíce týmů vedou USA (12), po dvou Kanada a SRN. Španělsko, Maďarsko, Itálie, Litva, Nizozemsko, Norsko, Nový Zéland, Švédsko, Turecko a Velká Británie mají po jednom týmu. Nově se k těmto zemím přičlení i Česká republika.

HUMMER v českých barvách

Text: Michal ZDOBINSKÝ
Foto: AM General

Příslušníci AČR budou v Afghánistánu používat známá terénní vozidla HMMWV

Americký terénní automobil HMMWV se v kategorii lehkých taktických vozidel již stal nejen pojmem, ale i celosvětově uznávaným standardem. I když jeho konstrukce vznikla před čtvrtstoletím, nic to nemění na jeho oblíbenosti a významu. Pro všechny složky amerických ozbrojených sil a uživatele v 50 zemích světa bylo doposud vyrobeno téměř 200 000 vozidel v nejrůznějších verzích.

Za počátek úspěšného programu lze označit rok 1983, kdy byl typ společnosti AM General vybrán jako nové víceúčelové vozidlo 4 × 4, které v amerických ozbrojených silách nahradí nejen legendární jeepy, ale i další čtyři typy vozidel. Novinka, která poprvé sjela z výrobní linky na začátku roku 1985, dostala oficiální označení HMMWV (High Mobility Multipurpose Wheeled Vehicle), avšak v praxi se pro tento typ běžně používá jednodušší výraz humvee a pro civilní provedení označení hummer.

Vozidla řady Humvee se vyznačují velmi robustní konstrukcí a mají trvalý pohon všech kol. Podvozek má rozvor 3,3m, všechna kola mají nezávislé

zavěšení a jsou opatřena kotoučovými brzdami.

Pohonnou jednotku tvoří vznětový přeplňovaný motor o objemu 6500 cm³ s výkonem 140 kW, který je spojený se čtyřstupňovou automatickou převodkou. Na komunikaci může humvee dosáhnout rychlost až 120 km/h, avšak jeho hlavní přednosti spočívají při pohybu mimo silnice. Kdo měl možnost s tímto automobilem jezdit, ví, co dokáže v terénu a jak jednoduše se ovládá. Kromě velmi dobré průchodivosti či robustnosti je další charakteristickou vlastností značná nosnost užitečného zatížení. Základní model M1097A2 s dvoudílnou kabinou uveze až 2000 kg, což je téměř tolik, jako je jeho vlastní hmotnost (2680 kg). A konečně nelze opomenout ani pozoruhodnou víceúčelovost a univerzálnost. Existuje řada verzí a bezpočet variant či specializovaných provedení. V souvislosti s operacemi americké i mnoha dalších armád v Iráku a v Afghánistánu v posledním desetiletí se výrazně zvýšila důležitost pancéřované řady M1114. V roce 2005 začala

výroba dále vylepšené řady. Ta zahrnuje i tzv. pancéřovaný nosič výzbroje M1151. V porovnání se starším typem M1114 má nové provedení kromě jiného ještě lepší balistickou ochranu, což se ale projevuje na snížené nosnosti tohoto vozidla na 820 kg.

Právě 26 kusů vozidel M1151 dostanou naši vojáci v Afghánistánu jako zápujčku od americké armády. Šest kusů posílí Útvar speciálních operací Vojenské policie a 20 vozidel bude používat vojenská část našeho provinčního rekonstrukčního týmu v provincii Lógar. Vozidla jsou nyní upravována na základně Bagram, kde probíhá zástavba specifického vybavení. Kromě rušiče dálkově ovládaných roznětek improvizovaných výbušných náloží a systému AFTS umožňujícího na velitelském stanovišti sledovat aktuální polohu vozidla se bude jednat především o instalaci univerzální lafety pro výzbroj. Podle typu akce na ni bude možné umístit těžký kulomet DŠK ráže 12,7 mm nebo automatický granátomet AGS-17 ráže 30 mm či kulomet PKT ráže 7,62 mm s upraveným ovládním. Všechna vozidla M1151 budou plně k dispozici ve chvíli, kdy čeští vojáci převezmou plnění operačního úkolu koncem března letošního roku.

Základní TTD vozidla M1114	
Celková hmotnost:	5490 kg
Pohotovostní hmotnost:	4450 kg
Užitečná nosnost:	1040 kg
Výkon motoru:	140 kW
Délka:	5,0 m
Šířka:	2,3 m
Výška:	1,93 m
Rozvor:	3,3 m
Maximální rychlost:	113 km/h
Dojezd na komunikaci:	400 km

Rozhodující bude rozvojový plán

Text: Vladimír MAREK
Foto: autor a Sabina STŘEDOVÁ

Vojenská část provinčního rekonstrukčního týmu, která se v těchto dnech připravuje na nasazení v afghánské provincii Lógar, bude muset velice úzce spolupracovat s jeho civilní částí. Ester Lauferová pracovala v uplynulých měsících nejen jako členka předsunutého týmu v Afghánistánu, ale má také na Ministerstvu zahraničních věcí ČR tuto oblast na starost. Proto jsme jí položili následující otázky.

S odborníci Ministerstva zahraničních věcí ČR Ester Lauferovou nejen o budování civilní části provinčního rekonstrukčního týmu

■ **Může se Česká republika pochlubit projekty, které v Afghánistánu v minulosti již realizovala?**

Určitě. Jen v roce 2006 jsme poskytli Afghánistánu humanitární pomoc ve výši třiatřiceti milionů korun. Z toho bylo patnáct milionů určeno na projekty nevládních organizací v provinciích Kábul a Badakšán, kde působila naše armáda. Dalšími pěti miliony jsme přispěli na projekt odminování HALO Trust. Kromě toho jsme se podíleli i na poskytování humanitární pomoci z rozpočtu Evropské unie.

V roce 2006 bylo vyčleněno dvacet milionů eur na projekty zaměřené na pomoc téměř šesti stům tisícům uprchlíků a sto dvaceti tisícům lidí bez přístřeší. V roce 2007 uvolnilo české ministerstvo zahraničních věcí přes čtyři miliony korun na projekty tzv. rychlého dopadu (Quick Impact Projects). Jedná se o záležitosti menšího rozsahu, jako je dokončení malých elektráren, zajištění zdrojů pitné vody a pomoc při budování škol. Tyto projekty měl na starost český vojenský kontingent působící v provincii Badakšán.

■ **Na jaké konkrétní oblasti se práce rekonstrukčního týmu zaměří v budoucnu?**

Za priority považujeme oblasti zemědělství, zdravotnictví, školství, životního prostředí a menší infrastrukturní projekty. Chtěli bychom rovněž pomoci při posilování kapacit státní správy a podporovat rozvoj občanské společnosti. V oblasti bezpečnosti chceme pomáhat při budování a výcviku afghánské armády a policie. Zdrojem pro výběr konkrétních projektů bude tzv. rozvojový plán provincie, poznatky civilního přípravného týmu,

který působil v Lógaru v říjnu a listopadu loňského roku, a nezávislé studie. Při výběru a realizaci jednotlivých projektů počítáme s velice úzkou koordinací s americkou stranou, která se již na rekonstrukci provincie podílí, a to včetně případných investic. Pomoci by nám měly rovněž investice ze strany dalších mezinárodních organizací.

■ **Některé již započaté projekty tedy převzeme od Američanů a dokončíme je. Už víme, o co se konkrétně bude jednat?**

Zatím bychom neradi říkali, že projekt A od Američanů převzeme, a naopak projekt B jim zůstane. Sice jsme s nimi již jednali a také se dohodli. Teď je ale zima, jen těžko je možné odhadnout, jak budou jednotlivé práce pokračovat. Může napadnout sníh, mohou být povodně, těch problémů může nastat celá řada. Jednotlivé projekty, kterými se zabývá americká strana, máme zpracované. Domluvili jsme se, že někdy koncem února se sejdeme a podle aktuální situace si řekneme co dál. Pokud bude všechno dobře fungovat, vypracujeme si během prvního měsíce působení PRT v provincii Lógar expertizu jednotlivých projektů a definitivně se rozhodneme, na co nám budou stačit síly. Určitě se nebudeme pouštět například do budování či rekonstrukce větších komunikací. Ne že by v Afghánistánu nebyly potřebné, právě naopak. Je to ale příliš nákladná záležitost. Předběžně jsme se také domluvili, že nebudeme zahajovat novou

výstavbu, ale zaměříme se na rekonstrukce. A to především v oblasti školství a zdravotnictví. Školy a nemocnice jsou totiž v katastrofálním stavu a nutně potřebují opravy. Tento přístup je pro nás výhodný i v tom směru, že nemusíme řešit majetkoprávní otázky, které jsou v mnoha případech velice složité. V oblasti zemědělství předpokládáme, že se nám podaří vybrat některé nové projekty. Chtěli bychom se ubírat vlastní cestou.

■ **V jaké fázi výstavby se v současné době nachází civilní část provinčního rekonstrukčního týmu?**

Provinční rekonstrukční tým je již z velké části postaven. Bude mít deset členů. V jeho čele stojí vedoucí. Jedná se o člověka s nemalými zkušenostmi, který dlouhodobě pracuje pro mezinárodní organizace. Zástupce vedoucího, který se bude starat o projektovou část, zatím vybrán není. Máme ale k dispozici několik kandidátů. Zbytek týmu tvoří experti v jednotlivých oborech. Bude se jednat především o ty oblasti, které jsme již specifikovali. Jedná se o stavební inženýry, odborníky na zemědělství, nechybí ani hydrogeolog. Administrativní

manažer bude tvořit podporu týmu a zodpovídat za to, zda se zaměřuje právě na ty oblasti, které jsme naplánovali. V současné době máme z uvedených deseti míst obsazených sedm. Zbývající místa si zatím necháme jako určitou rezervu pro případ, že by bylo ještě zapotřebí jiných expertů, než jsme doposud vybrali. Počítáme rovněž s tím, že právě tyto funkce budeme obsazovat pouze krátkodobě, například na měsíc, odborníky podle konkrétních aktuálních potřeb.

■ **Bylo těžké postavit civilní část provinčního rekonstrukčního týmu? Měli jste dostatek zájemců o práci v něm, anebo jste museli složité vyhledávat vhodné lidi a přesvědčovat je?**

Neřekla bych, že jsme je museli přesvědčovat. Je potřeba si ale uvědomit, že Česká republika je poměrně malá. Příliš mnoho vhodných kandidátů s patřičnými zkušenostmi zde není. Hledáme lidi, kteří tady všeho nechají a na rok odjedou do Afghánistánu, kde budou žít přece jenom ve složitém bezpečnostním prostředí na vojenské základně. To všechno sestavení týmu samozřejmě

komplikovalo. Nějaký zájem ale existoval. Větší byl v případě expertů na jednotlivé oblasti. U managementu to bylo poněkud složitější.

■ O Lógaru se hovoří jako o oblasti bohaté na nerostné suroviny. Přitom naši geologové v minulosti již v Afghánistánu pracovali, mají tam určité jméno. Nakolik bychom se mohli uplatnit právě v této oblasti?

Tato provincie je skutečně bohatá na nerostné suroviny. Celou záležitost ale komplikuje nejen složitá bezpečnostní situace, ale i to, že pro těžbu nerostného bohatství zde nejsou vybudovány dostatečné infrastruktury. A teď nehovím pouze o kapacitách na zpracování nerostného bohatství, ale o tom, že je téměř nereálné, pokud by je někdo již vytěžil, je vzít a někam odvézt. Budeme tedy muset nejdříve pracovat na zlepšení infrastruktury a teprve v návaznosti na to se bude moci uvažovat o případném geologickém průzkumu, a pokud bude úspěšný, tak i o zahájení těžby.

■ Jak konkrétně bude vypadat spolupráce mezi civilní a vojenskou částí PRT? Vojáci budou poskytovat pouze zázemí a ochranu, anebo tím,

že mají ve své struktuře poměrně početný CIMIC (skupina pro civilně-vojenskou spolupráci), se budou podílet i na hospodářských úkolech spojených s obnovou země a na získávání potřebných informací?

Předpokládáme, že se budou podílet na všech úkolech, které jste jmenoval. Základem bude samozřejmě poskytování ochrany a zajišťování přepravy a doprovodu při cestách po provincii. Naplánovali jsme to tak, aby se co nejvíce dalo také využít působení CIMIC. Tato součást vojenského kontingentu má nejbližší k úkolům, které budeme v provincii plnit. Předpokládáme tedy, že bude nejen při patrolách sbírat

potřebné informace, ale také se podílet na plnění celé řady dalších úkolů. Tohle všechno je ale teorie. My jsme v Lógaru byli, nějakou dobu jsme tam pracovali a podle těchto zkušeností jsme to také naplánovali. Musíme si ale uvědomit, že pro Českou republiku je to zcela nová věc. A tak teprve čas ukáže, co a jak konkrétně budeme dělat.

■ Zkušenosti z jiných zemí jsou ale takové, že civilní část PRT pracuje více samostatně...

Záleží na modelu. Někde civilní část nemají vůbec. Rekonstrukci oblastí zajišťují výhradně vojáci. To je ale určitým způsobem limituje.

■ V čem je to limituje? Je to tím, že nemají k dispozici potřebné odborníky, anebo tím, že vztah Afghánců k civilistům je jiný než k vojákům?

Obojím. Na nedostatek potřebných odborníků naráží například americká strana, která má tým složený výhradně z vojáků.

